

Βρυξέλλες, 22 Νοεμβρίου 2019
(OR. en)

14297/19

LIMITE

COSI 239
ENFOPOL 508
ENFOCUSTOM 196
FRONT 333
DAPIX 346
CYBER 322
JAI 1217

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Μελλοντική κατεύθυνση της ΕΕ στον τομέα της εσωτερικής ασφάλειας - Αποτέλεσμα των συζητήσεων - Έκθεση της Προεδρίας

Το ταχέως μεταβαλλόμενο περιβάλλον ασφάλειας απαιτεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των νέων απειλών και προκλήσεων. Μια συνολική προσέγγιση της εσωτερικής ασφάλειας αποτελεί ένα βιώσιμο τρόπο αντιμετώπισης των απειλών που έχουν γίνει πιο πολύπλοκες και ποικίλες απ' ό,τι στο παρελθόν, ώστε να διαμορφωθεί μια προσέγγιση έναντι των παρεχόμενων απαντήσεων που θα καλύπτει το σύνολο της κοινωνίας.

Κατά την εφαρμογή του στρατηγικού θεματολογίου 2019-2024 στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, η Προεδρία πραγματοποίησε μια σειρά θεματικών συζητήσεων για την εμβάθυνση του προβληματισμού ως προς τη μελλοντική κατεύθυνση της εσωτερικής ασφάλειας στην ΕΕ. Η Προεδρία έχει προσδιορίσει τρεις θεμελιώδεις αρχές που κατευθύνουν αυτούς τους προβληματισμούς: παροχή ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στους πολίτες, καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων και προώθηση των αξιών της Ένωσης.

Οι συζητήσεις ξεκίνησαν τον Ιούλιο του 2019 κατά την άτυπη συνεδρίαση της Μόνιμης επιτροπής επιχειρησιακής συνεργασίας σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας (COSI), στο πλαίσιο της προετοιμασίας του άτυπου Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Συμβούλιο ΔΕΥ), με την υποβολή ορισμένων βασικών οριζόντιων θεμάτων¹. Πραγματοποιήθηκαν επίσης θεματικές συζητήσεις στις αρμόδιες ομάδες, όπως η ομάδα «Επιβολή του νόμου» (LEWP), η ομάδα «Τρομοκρατία» (TWP) και η ομάδα «Ανταλλαγή πληροφοριών» (DAPIX IE), ενώ υπήρξε και περαιτέρω επεξεργασία στην COSI ενόψει της συζήτησης σε επίπεδο υπουργών. Εξετάστηκαν λεπτομερώς ορισμένα θέματα, π.χ. η ενίσχυση του πλαισίου επιχειρησιακής συνεργασίας για την επιβολή του νόμου, ο αντίκτυπος των νέων τεχνολογιών και των υβριδικών απειλών στην εσωτερική ασφάλεια, ο ρόλος των οργανισμών ΔΕΥ της ΕΕ, η διαχείριση και η αυτοματοποίηση των πληροφοριών και η κατάρτιση των αρχών επιβολής του νόμου. Τα λεπτομερή σημεία των συζητήσεων αυτών παρουσιάζονται στα έγγραφα που εκπονήθηκαν για τις διάφορες συνεδριάσεις και απαριθμούνται στο παράρτημα της παρούσας έκθεσης.

Η παρούσα έκθεση καλύπτει επιλεγμένες πτυχές που αντικατοπτρίζουν την άποψη της Προεδρίας σχετικά με τα βασικά ζητήματα που προέκυψαν από τις συζητήσεις αυτές για τη νομοθετική περίοδο 2019-2024.

1. Προορατική προσέγγιση έναντι των νέων τεχνολογιών

Οι τεχνολογικές εξελίξεις έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη ζωή των πολιτών της ΕΕ και, συνακόλουθα, στο έργο της επιβολής του νόμου. Όλες αυτές οι εξελίξεις, όπως η τεχνητή νοημοσύνη, τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη, τα νέα επικοινωνιακά δίκτυα και το επιγραμμικό περιβάλλον, για να αναφέρουμε λίγα μόνο παραδείγματα, μπορούν να στηρίξουν το έργο των αρχών, αλλά μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για παράνομους σκοπούς. Για παράδειγμα, τόσο οι αρχές επιβολής του νόμου όσο και οι υπηρεσίες άμεσης επέμβασης μπορούν να κάνουν χρήση μη επανδρωμένων αεροσκαφών, όπως στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και, αντίστοιχα, στον απόηχο μιας τρομοκρατικής επίθεσης. Ο αυξανόμενος ρυθμός της καινοτομίας δημιουργεί πιέσεις στην ικανότητα των υπηρεσιών επιβολής του νόμου να προσαρμοστούν στο ταχέως αναπτυσσόμενο τεχνολογικό γίγνεσθαι. Στο πλαίσιο της ψηφιοποίησης, θα πρέπει να αξιολογηθεί ο βαθμός στον οποίο τα θεσμικά πλαίσια λειτουργίας των αρχών επιβολής του νόμου και των σχετικών οργανισμών της ΕΕ ανταποκρίνονται στις τρέχουσες ανάγκες². Η προστασία και η προαγωγή των θεμελιωδών δικαιωμάτων θα πρέπει να στηρίζουν οποιαδήποτε τέτοια εξέλιξη, ενώ παράλληλα θα πρέπει να τηρούνται οι αυστηρές απαιτήσεις έναντι των δραστηριοτήτων επιβολής του νόμου, που απορρέουν από το πλαίσιο της προστασίας δεδομένων, όπου η Ένωση κατέχει ηγετική θέση στον καθορισμό προτύπων.

¹ Έγγραφο της Προεδρίας για τη μελλοντική κατεύθυνση της εσωτερικής ασφάλειας στην ΕΕ (WK 13264/19)

² Έγγραφα 12496/19 και 12224/19, Νέες τεχνολογίες και εσωτερική ασφάλεια

Στόχος είναι να δοθεί στις αρχές επιβολής του νόμου της ΕΕ ένας προορατικός ρόλος προκειμένου να είναι σε θέση να ωφεληθούν από τις νέες τεχνολογίες και ταυτόχρονα να προβλέπουν και να ελέγχουν τους κινδύνους που συνδέονται με αυτές. Χρειάζεται μια ολοκληρωμένη και συνολική προσέγγιση στον τομέα αυτό σε επίπεδο ΕΕ. Ο στόχος αυτός στηρίζεται με τη δημιουργία ενός κοινού εργαστηρίου καινοτομίας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής για την αξιοποίηση των τεχνολογικών εξελίξεων και τάσεων, της καινοτομίας και της έρευνας και για την αξιολόγηση της δυναμικής σημασίας τους στην επιβολή του νόμου και στο διάλογο με τον κλάδο και την πανεπιστημιακή κοινότητα. Για την πλήρη αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών απαιτείται συνεχής έρευνα και κατάρτιση. Ο συντονισμός ορισμένων δραστηριοτήτων και η συγκέντρωση των αποτελεσμάτων των εργασιών των υφιστάμενων δικτύων, στο πλαίσιο του εργαστηρίου καινοτομίας, θα αποφέρει οφέλη όσον αφορά τον εξορθολογισμό και την οικονομική αποδοτικότητα, ιδίως σε τομείς όπου τα κράτη μέλη δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους για να δράσουν μεμονωμένα ή εκεί όπου δημιουργείται προστιθέμενη αξία από την άποψη της συνεργασίας και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών.

Δεδομένου ότι η τεχνολογική έρευνα και η ανάπτυξη πραγματοποιούνται συχνά σε πανεπιστήμια και στον ιδιωτικό τομέα, οι αρχές επιβολής του νόμου εμπλέκονται σε σχετικά προχωρημένο στάδιο. Για να ληφθούν υπόψη τα μελήματα των αρχών επιβολής του νόμου στο μέλλον, η Προεδρία θεωρεί ότι θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την εξαρχής ενεργό συμμετοχή των αρχών επιβολής του νόμου στις διαδικασίες τεχνολογικής ανάπτυξης, ιδίως με την περαιτέρω ενίσχυση της συμμετοχής και του συντονισμού των αρμόδιων επαγγελματιών στον κλάδο της επιβολής του νόμου στα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης για την ασφάλεια.

Η Προεδρία ενθαρρύνει τις αρχές επιβολής του νόμου να συμμετέχουν ενεργά στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών. Το εργαστήριο καινοτομίας θα πρέπει να λειτουργήσει ως πλατφόρμα για την υποστήριξη αυτού του στόχου. Είναι σημαντικό οι ανάγκες των αρχών επιβολής του νόμου να γίνουν γνωστές και να ληφθούν υπόψη σε αρχικό στάδιο κατά την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών που επηρεάζουν το έργο τους ή που απαιτούνται για αποτελεσματικότερη ανταπόκριση του τομέα της επιβολής του νόμου. Επιπλέον, τα συμφέροντα εσωτερικής ασφάλειας και επιβολής του νόμου θα πρέπει να ληφθούν καλύτερα υπόψη στη νομοθεσία για τις νέες τεχνολογίες προκειμένου να μετριαστούν οι περιορισμοί του νομοθετικού πλαισίου, ιδίως μέσω της συστηματικής συνεκτίμησής τους σε αξιολογήσεις απειλών.

2. Αποτελεσματική διαχείριση πληροφοριών

Η συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου σε επίπεδο ΕΕ θα βασίζεται όλο και περισσότερο σε καλύτερες και αποτελεσματικότερες τεχνολογικές λύσεις και συστήματα πληροφοριών και στη διαλειτουργικότητά τους³. Σε μια εποχή μεγάλων όγκων ψηφιακών δεδομένων, οι αρχές επιβολής του νόμου έχουν πρόσβαση σε περισσότερα δεδομένα και πληροφορίες από ποτέ άλλοτε. Αυτό πρέπει να αντικατοπτρίζεται στις τεχνικές λύσεις και στις παρεχόμενες δυνατότητες. Ταυτόχρονα, λείπουν βασικά στατιστικά στοιχεία για διάφορους τομείς εγκληματικότητας. Ως εκ τούτου, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι τα συστήματα πληροφοριών διαθέτουν πλήρη δεδομένα υψηλής ποιότητας και ότι χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά. Πρέπει να διασφαλίσουμε ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές έχουν πρόσβαση στα εν λόγω συστήματα και ότι είναι επαρκώς καταρτισμένες ώστε να μπορούν να τα αξιοποιήσουν στο έπακρο.

Η εγκληματολογική ανάλυση παραμένει στο επίκεντρο της επιβολής του νόμου. Η ανάλυση παρέχει προστιθέμενη αξία στα ανεπεξέργαστα δεδομένα τα οποία μετατρέπει σε αξιοποιήσιμες πληροφορίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε εθνικό επίπεδο καθώς και σε διασυνοριακές δραστηριότητες σε ολόκληρη την ΕΕ. Ωστόσο, απουσιάζει, ενώ είναι απαραίτητη, μια σαφής εικόνα των προτύπων σε επίπεδο ΕΕ για την ανάλυση του εγκλήματος. Σε κάθε περίπτωση, η ανάλυση αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο όλων των διεργασιών της πληροφόρησης που άπτεται της επιβολής του νόμου. Αυτό απαιτεί επαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους για την επεξεργασία και την ανάλυση πληροφοριών. Ως εκ τούτου, η επιτυχής βελτίωση και τυποποίηση της ανάλυσης απαιτεί καλύτερη κατανόηση των αναγκών επιβολής του νόμου στο σύνολό τους και, ειδικότερα, των διαφόρων σχετικών διεργασιών της πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένης της έρευνας σε ποινικές υποθέσεις και της συλλογής πληροφοριών για την εγκληματικότητα.

Οι κανονισμοί για τη διαλειτουργικότητα⁴ τέθηκαν σε ισχύ στις 11 Ιουνίου 2019. Είναι άκρως σημαντικό να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή των κανονισμών. Αυτή η τεχνολογική επανάσταση των συστημάτων ΤΠ της ΕΕ θα απαιτήσει μεγάλο αριθμό πόρων και συμμεόρφωση με το χρονοδιάγραμμα, τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και στα κράτη μέλη. Παράλληλα με την οικοδόμηση της αρχιτεκτονικής διαλειτουργικότητας, οι τεχνικές λύσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη σε κάθε περίπτωση τις ανάγκες των τελικών χρηστών. Επιπλέον, είναι ζωτικής σημασίας να παρέχεται κατάλληλη και συνεχής κατάρτιση στους τελικούς χρήστες, ώστε να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν αυτά τα νέα συστήματα πληροφοριών και να ολοκληρώσουν τη διαλειτουργικότητά τους. Είναι σαφές ότι το στοιχείο της διαλειτουργικότητας είναι κάτι πολύ περισσότερο από μια απλή ανάπτυξη συστημάτων ΤΠ· συνεπάγεται επίσης αλλαγή νοοτροπίας. Ως εκ τούτου, η επιτυχής εφαρμογή απαιτεί επιπλέον αλλαγή στις επιχειρησιακές και διοικητικές νοοτροπίες μας.

³ Έγγραφο 13510/19, Διαχείριση των πληροφοριών της ΕΕ - αυτοματοποίηση, πρόσβαση σε πληροφορίες, ανταλλαγή και ανάλυση πληροφοριών.

⁴ ΕΕ 2019/817 και ΕΕ 2019/818.

Σε ευρύτερη κλίμακα, η ενισχυμένη ανταλλαγή πληροφοριών δεν αποτελεί μόνο τεχνική ανάπτυξη. Για να επιτευχθούν τα επιθυμητά οφέλη, πρέπει να διασφαλιστεί ότι οι ικανότητες, οι πόροι και οι διεπαφές τελικού χρήστη σε εθνικό επίπεδο είναι κατάλληλες για το σκοπό για τον οποίο προορίζονται. Οι πληροφορίες δεν αποτελούν απόλυτη αξία· πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιηθούν και να οδηγήσουν σε ανάληψη δράσης. Χωρίς ορθή εφαρμογή, οι εξελίξεις αυτές και τα οφέλη τους μπορεί να υπονομευθούν.

Παράλληλα με την αποτελεσματική έρευνα, το έργο των αρχών επιβολής του νόμου θα πρέπει να επικεντρωθεί εξίσου στην πρόληψη και την καταπολέμηση του εγκλήματος. Η κατοχή ουσιαστικών πληροφοριών υψηλής ποιότητας την κατάλληλη στιγμή και στον κατάλληλο τόπο συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου αυτού. Σε ό,τι αφορά την επιβολή του νόμου βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών, η Ευρωπόλ και ο Frontex βρίσκονται σε προνομιακή θέση για να στηρίξουν το έργο αυτό με τις ικανότητές τους στον τομέα της ανάλυσης, μεταξύ άλλων διαθέτοντας ευρύτερη πρόσβαση στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν (SIS), εφόσον τα κράτη μέλη τους παρέχουν συστηματικά υψηλής ποιότητας μη επεξεργασμένα δεδομένα.

Η Προεδρία ζητεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο της ΕΕ για τη διαχείριση των πληροφοριών, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι όλες οι απαραίτητες υφιστάμενες πληροφορίες είναι προσβάσιμες, υποβάλλονται σε επεξεργασία και ανταλλάσσονται γρήγορα και αποτελεσματικά, ώστε να επιτρέπεται η ανάληψη δράσης βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών.

3. Πολυτομεακή διασυνοριακή συνεργασία

Η ενίσχυση της διατομεακής επιχειρησιακής συνεργασίας μέσω της μείωσης των επικαλύψεων και της αύξησης του αποτελεσματικού συντονισμού αποτελεί βασικό στοιχείο για επιτυχημένη δράση. Λόγω του διαρκώς εξελισσόμενου, οριζόντιου χαρακτήρα των διαφόρων απειλών για την ασφάλεια, όπως τα ΧΒΡΠ όπλα και οι υβριδικές δραστηριότητες, οι δράσεις που αναλαμβάνονται για την αντιμετώπιση και την πρόληψη αυτών των δραστηριοτήτων απαιτούν οριζόντια προσέγγιση, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την αρμοδιότητα των κρατών μελών σε ζητήματα εθνικής ασφάλειας. Υπάρχει ανάγκη για μια ολοκληρωμένη και συνεκτική προσέγγιση προκειμένου να εξασφαλιστεί η πολυτομεακή επιχειρησιακή συνεργασία, η οποία θα υπερβαίνει τη διασυνοριακή συνεργασία για την επιβολή του νόμου, με τη συμμετοχή, ως εκ τούτου, και άλλων αρχών, όπως οι φορείς πολιτικής προστασίας.

Οι διαφορές στις εθνικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων, στη νομοθεσία και στα επιχειρησιακά μοντέλα αποτελούν μείζονες προκλήσεις για την επιχειρησιακή διασυνοριακή συνεργασία. Επιπλέον, οι ανακολουθίες στις εθνικές πρακτικές συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων, που προκύπτουν από διαφορές μεταξύ των επιμέρους κρατών μελών όσον αφορά τα διοικητικά συστήματα, τις τεχνικές λύσεις και τις λειτουργικές ρυθμίσεις, παρεμποδίζουν τη διασυνοριακή συνεργασία. Μια άλλη πρόκληση συνίσταται στον εντοπισμό και την άρση των εμποδίων στην επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, όπως η αντιμετώπιση των μη συμβατών ραδιοσυχνοτήτων σε παραμεθόριες περιοχές, των γλωσσικών φραγμών και της ανάγκης συμπλήρωσης των υφιστάμενων νομικών βάσεων με πιο λεπτομερείς διμερείς συμφωνίες. Σε επείγουσες περιπτώσεις, οι εθνικές οντότητες ενδέχεται να μην γνωρίζουν το φάσμα των επιχειρησιακών εναλλακτικών λύσεων - που είναι κατακερματισμένες σε διάφορα μέσα της ΕΕ - και τους διαθέσιμους διαύλους ανταλλαγής πληροφοριών.

Θα πρέπει να ενταθεί η πολυτομεακή επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, μέσω της ανάπτυξης και χρήσης νέων μεθόδων συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών, που θα στηρίζονται στη χρήση νέων τεχνολογικών εφαρμογών και εργαλείων. Οι εν λόγω εφαρμογές μπορεί να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, μη επανδρωμένα αυτόνομα συστήματα, τεχνολογίες αυτόματης αναγνώρισης των πινακίδων κυκλοφορίας ή διεπαφές ενιαίας αναζήτησης για τις διαθέσιμες βάσεις δεδομένων. Υπάρχει σαφής δυναμική και ευκαιρία για τη συνέχιση και την περαιτέρω στήριξη αυτής της ανάπτυξης.

Η δια βίου μάθηση και κατάρτιση είναι ακόμη πιο σημαντικές για την αξιοποίηση όλων των υφιστάμενων δυνατοτήτων και την προετοιμασία για την αντιμετώπιση μελλοντικών προκλήσεων. Η εκπαίδευση που παρέχεται από τους οργανισμούς της ΕΕ πρέπει να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά. Ταυτόχρονα, πρέπει να εξασφαλιστεί ότι οι δραστηριότητες των οργανισμών της ΕΕ αλληλοσυμπληρώνονται και ότι εξαλείφονται οι επικαλύψεις.

Πρέπει να ληφθούν υπόψη οι περιφερειακές διαφορές και οι εθνικές ιδιαιτερότητες, στοχεύοντας παράλληλα σε μια κοινή νοοτροπία επιβολής του νόμου μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου της ΕΕ. Η βελτίωση των γλωσσικών δεξιοτήτων, η αμοιβαία μάθηση των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων και η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση των περιφερειακών και πολιτισμικών διαφορών και στην υποστήριξη του κοινού στόχου.

Οι διμερείς και πολυμερείς ρυθμίσεις παραμένουν σημαντικές για την τοπική και περιφερειακή συνεργασία, ενώ απαιτείται ευελιξία για τη διασφάλιση του σεβασμού της περιφερειακής πολυμορφίας και των διαφόρων επιχειρησιακών συμφερόντων. Ο ορισμός της κατανομής αρμοδιοτήτων, της δικαιοδοσίας και της κυριαρχίας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε κάθε μελλοντική εξέλιξη.

Οι οργανισμοί ΔΕΥ της ΕΕ εξακολουθούν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη των προσπαθειών των κρατών μελών στο πλαίσιο των αντίστοιχων εντολών τους. Είναι ευρέως αποδεκτό ότι μια πραγματική διασυννοριακή συνεργασία μεταξύ των αρχών των κρατών μελών, η οποία υποστηρίζεται σθεναρά από τους σχετικούς οργανισμούς της ΕΕ, αποτελεί τον πλέον βιώσιμο τρόπο για την επίτευξη μιας Ένωσης Ασφάλειας και για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων και των νέων απειλών σε ένα συνεχώς εξελισσόμενο περιβάλλον με βιώσιμο τρόπο⁵.

Ως εκ τούτου, οι μελλοντικές εξελίξεις στον τομέα της εσωτερικής ασφάλειας θα απαιτήσουν ένα συνεχή ενεργό ρόλο για τους οργανισμούς, με αναμενόμενη αύξηση του όγκου των υφιστάμενων καθηκόντων και των νέων αρμοδιοτήτων που απορρέουν τόσο από πολιτικές όσο και από επιχειρησιακές ανάγκες. Δεδομένων των περιορισμένων πόρων, πρέπει να συζητηθεί το πλαίσιο εντός του οποίου οι οργανισμοί μπορούν να δημιουργήσουν προστιθέμενη αξία με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο, π.χ. οι τομείς στους οποίους τα κράτη μέλη ενδέχεται να χρειαστεί να αποκτήσουν πρόσβαση σε πόρους ή σε τεχνικό εξοπλισμό μέσω της συγκέντρωσης πόρων, όπου θα μπορούσε να ενισχυθεί η ικανότητα ανάλυσης δεδομένων καθώς και να παρασχεθεί ισχυρότερη επιχειρησιακή στήριξη. Θα πρέπει να θεσπιστούν διαφανή κριτήρια για τον καθορισμό των τομέων στους οποίους τα κράτη μέλη χρειάζονται περισσότερο στήριξη, λαμβάνοντας υπόψη τις τεχνολογικές εξελίξεις και το ειδικό υλικό ή άλλες ανάγκες σε πόρους. Κατά την ανάπτυξη του ρόλου των οργανισμών, θα πρέπει να τεθεί ως στόχος μια ισορροπημένη λύση που θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των κρατών μελών. Είναι σημαντικό να εφαρμοστεί μια συντονισμένη και ολιστική προσέγγιση προκειμένου να ενισχυθούν η βασική εμπειρογνομοσύνη και τα πλεονεκτήματα κάθε οργανισμού καθώς και να δημιουργηθεί προστιθέμενη αξία με οικονομικά αποδοτικό τρόπο και χωρίς να δημιουργούνται επικαλύψεις στα καθήκοντα και τις λειτουργίες.

Υπάρχει ανάγκη για βαθύτερη ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασία σε επίπεδο οργανισμών, καθώς οι υφιστάμενες και οι αναδυόμενες απειλές για την εσωτερική ασφάλεια καθίστανται ολοένα και πιο πολύπλοκες και διασυννοριακές. Υπάρχει επίσης ανάγκη για αποτελεσματικότερη συνεργασία με ιδιωτικούς φορείς στο πλαίσιο της ανταλλαγής πληροφοριών. Ειδικότερα, πρέπει να αξιολογηθεί η νομική βάση της Ευρωπόλ ως προς την υποβολή αιτημάτων και τη λήψη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα απευθείας από ιδιωτικούς φορείς⁶.

⁵ Ο ρόλος των οργανισμών της ΕΕ εξετάστηκε ειδικά κατά την άτυπη συνεδρίαση της COSI και την άτυπη σύνοδο του Συμβουλίου τον Ιούλιο (WK 13271/19 και WK 13266/19) και έχει αποτελέσει εγκάρσιο θέμα όλων των συζητήσεων

⁶ Στο πλαίσιο της ομάδας «Επιβολή του νόμου», πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις σχετικά με τη συνεργασία της Ευρωπόλ με ιδιωτικούς φορείς: έγγρ. 10494/19, 11832/19, 12858/1/19.

Για να ενισχυθεί μακροπρόθεσμα η πολυτομεακή προσέγγιση της Ευρωπόλ όσον αφορά την επιβολή του νόμου, θα πρέπει να εξακολουθήσει να αναπτύσσεται η συνεργασία μεταξύ των τελωνειακών αρχών και της Ευρωπόλ, με την αύξηση του αριθμού των τελωνειακών συνδέσμων στην Ευρωπόλ, την προώθηση της χρήσης της εφαρμογής δικτύου ασφαλούς ανταλλαγής πληροφοριών (SIENA) από τα τελωνεία σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και την ενίσχυση της τακτικής και δομημένης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των μερών, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης κινδύνων και των εμπιστευτικών πληροφοριών. Ένας βραχυπρόθεσμος στόχος θα πρέπει να είναι να ενισχυθεί η ενσωμάτωση της συμβολής των τελωνειακών αρχών στο πλαίσιο της εφαρμογής των σχεδίων επιχειρησιακής δράσης της EMPACT. Οι δράσεις αυτές θα συνεχίσουν τη θετική εξέλιξη της συνεργασίας των τελευταίων ετών μεταξύ των τελωνειακών αρχών και της Ευρωπόλ.

Πρέπει να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις της συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ιντερπόλ. Είναι σημαντικό οι βάσεις δεδομένων που χρησιμεύουν ως σημαντικές πηγές πληροφοριών για τη συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου με τρίτες χώρες να εξακολουθήσουν να χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά από τις αρχές των κρατών μελών της ΕΕ στο μέλλον. Ταυτόχρονα, η ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων πρέπει να γίνεται πλήρως σεβαστή.

Η Προεδρία υπογραμμίζει την ανάγκη αναθεώρησης του νομικού πλαισίου για τη διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου καθώς και της εντολής της Ευρωπόλ προκειμένου να προσαρμοστεί στην παρούσα κατάσταση και στις μελλοντικές προκλήσεις. Θα πρέπει να υποστηριχθεί περαιτέρω η ανάπτυξη μιας κοινής νοοτροπίας επιβολής του νόμου μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου της ΕΕ.

4. Συνολική προσέγγιση της ασφάλειας

Στο εγγύς μέλλον αναμένεται να διαμορφωθούν ορισμένες τάσεις και εξελίξεις που θα επηρεάσουν το τοπίο των απειλών στην ΕΕ. Η εγκληματικότητα εξακολουθεί να υποκινείται από τη ζήτηση καθώς και από τη διαθεσιμότητα ευκαιριών για διάπραξη εγκληματικών δραστηριοτήτων. Επιπλέον, οι αλλαγές στον τομέα της ασφάλειας στις γειτονικές περιοχές και οι διάφορες μορφές βίαιης ριζοσπαστικοποίησης στην Ευρώπη εξακολουθούν να αποτελούν απειλή για την εσωτερική μας ασφάλεια. Η συνολική προσέγγιση της ασφάλειας με καλύτερο συντονισμό, πόρους και τεχνολογικές ικανότητες απαιτεί καλύτερη επίγνωση της κατάστασης και ετοιμότητα για την αντιμετώπιση διαφόρων προκλήσεων.

Οι αρχές επιβολής του νόμου, πολιτικής προστασίας και άλλες αρμόδιες αρχές θα πρέπει να συνεχίσουν να αναπτύσσουν την ετοιμότητά τους για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών. Η συνεργασία για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των υβριδικών απειλών μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών, με βάση τις αντίστοιχες εντολές τους, καθώς και μεταξύ των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ σε όλο το πλέγμα της εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας, πρέπει να βελτιώνεται και να εξορθολογίζεται διαρκώς. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να αυξηθούν οι συνέργειες και να αποφευχθεί η επικάλυψη των προσπαθειών, μεταξύ άλλων μέσω οριζόντιων μεθόδων εργασίας, αυξημένης ανταλλαγής πληροφοριών και κατάρτισης και ασκήσεων σε όλους τους τομείς.

Τονίζεται η ανάγκη να συνεχιστούν οι συζητήσεις για την εσωτερική διάσταση των υβριδικών απειλών, ιδίως όσον αφορά τους ρόλους των οργανισμών ΔΕΥ στην ενίσχυση των ικανοτήτων της ΕΕ και των κρατών μελών για τον εντοπισμό υβριδικών δράσεων και των πηγών τους.

Επιπλέον, η αποτελεσματική αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης απαιτεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να εξεταστεί η συμμετοχή των αρχών επιβολής του νόμου, μεταξύ άλλων και στους υφιστάμενους μηχανισμούς της ΕΕ, όπως το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης. Οι αρχές επιβολής του νόμου ενισχύουν την ανθεκτικότητα της ΕΕ και των κρατών μελών της, πρέπει δε να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες αντίκρουσης της παραπληροφόρησης⁷. Η Προεδρία τονίζει την ανάγκη για καλύτερη χρήση των υφιστάμενων εργαλείων και ενίσχυση του συντονισμού για μια ολιστική προσέγγιση σε επίπεδο ΕΕ.

Η υποστήριξη των οργανισμών ΔΕΥ προς τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να εξεταστεί σε αυτό το πλαίσιο.

Θα εξακολουθήσει να αυξάνεται η χρήση της τεχνολογίας και του διαδικτύου για την οργάνωση των εγκληματικών δραστηριοτήτων. Για παράδειγμα, αναμένεται να αυξηθεί η χρήση επιγραμμικών πλατφορμών στο επιφανειακό και στο σκοτεινό διαδίκτυο για την εμπορία ευρέος φάσματος παράνομων αγαθών. Επιπλέον, ο διαδικτυακός τομέας μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά για τη ριζοσπαστικοποίηση, τη στρατολόγηση και την υποκίνηση σε βία.

Η διάδοση επιγραμμικού περιεχομένου που σχετίζεται με την τρομοκρατία και την κακοποίηση παιδιών θα πρέπει να αποτρέπεται αποτελεσματικά και το σχετικό περιεχόμενο να απομακρύνεται ταχέως.

⁷ Υβριδικές απειλές και εσωτερική ασφάλεια: Στρατηγική επικοινωνίας για την επιβολή του νόμου και την αντίκρουση της παραπληροφόρησης (11831/19).

Επίσης, επισημαίνεται ο ρόλος της πρόληψης της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης ως αναπόσπαστου μέρους μιας συνολικής προσέγγισης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Η συμμετοχή και η υποστήριξη των χειριστών πρώτης γραμμής εξακολουθεί να έχει καίρια σημασία για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού. Πρέπει να αντιμετωπιστεί κάθε μορφή βίαιου εξτρεμισμού που βασίζεται σε πολιτικά ή ιδεολογικά κίνητρα. Στο εξής, η έμφαση στην αντιμετώπιση και την πρόληψη του βίαιου εξτρεμισμού και της τρομοκρατίας θα πρέπει να συνεχιστεί μέσω προσέγγισης ευρείας βάσης, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις αναδυόμενες τάσεις του βίαιου εξτρεμισμού.

Η απειλή από τον ακροδεξιό βίαιο εξτρεμισμό και την ακροδεξιά τρομοκρατία πρέπει να αντιμετωπιστεί μέσω καλύτερης απεικόνισης της κατάστασης, συνεχούς ανταλλαγής ορθών πρακτικών, συνεργασίας με βασικές τρίτες χώρες και αντιμετώπισης της διάδοσης του παράνομου περιεχομένου του ακροδεξιού εξτρεμισμού εντός και εκτός διαδικτύου. Θα πρέπει να αντιμετωπιστεί η πρόκληση της επιστροφής αλλοδαπών τρομοκρατών μαχητών, μεταξύ άλλων με την αποτελεσματικότερη χρήση του SIS.

Η Προεδρία υπογραμμίζει την ανάγκη μιας συνολικής προσέγγισης της ασφάλειας που θα καλύπτει το σύνολο της κοινωνίας, προκειμένου να αντιμετωπιστούν διάφορες απειλές για την εσωτερική ασφάλεια. Υπογραμμίζεται η σημασία της συνεργασίας σε όλους τους σχετικούς τομείς πολιτικής με πιο στρατηγικό, συντονισμένο και συνεκτικό τρόπο.

Subject	Meeting	Reference Number
Future Direction of internal security in the EU	Informal COSI meeting on 8-9 July 2019, The Hague	WK 13264/19
Hybrid threats and internal security	Informal COSI meeting on 8-9 July 2019, The Hague	WK 13265/19
Twenty Years of Europol - what next?	Informal COSI meeting on 8-9 July 2019, The Hague	WK 13266/19
The future of EU Internal Security	Informal Council meeting on 18-19 July 2019, Helsinki	WK 13271/19
The future direction of EU internal security: new technologies and internal security	JHA Council on 2 October 2019	12496/19
Hybrid threats and Internal Security	JHA Council on 2 October 2019	12495/19
Right-wing violent extremism and terrorism	JHA Council on 2 October 2019	12494/19
EU Information Management - Automation, access to, sharing of, and analysis of information	COSI meeting on 19 November 2019	13510/19
The future of EU law enforcement: Training for law enforcement	COSI meeting on 19 November 2019	13973/19